

פרשת בא/ התקדשות בני ישראל אוהד שלמה – מחנך ז'2

בפרשיות האחרונות למדנו על ירידתם של בני ישראל, ועל שעבודם לאחר תקופת מלכותו של יוסף. והנה בפרשת השבוע אנו נמצאים בשלבים האחרונים לקראת שחרורם של עם ישראל ממצרים. לפני שהקב"ה מביא על מצרים את המכה האחרונה, "מכת בכורות", הוא מצווה על משה ואהרן: "יִדְבְּרוּ אֵל כָּל עַדְת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בְּעֵשֶׂר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שָׂה לְבֵית אָבִת שָׂה לְבֵיתוֹ" מטרת לקיחת השה מבוארת כמה פסוקים לאחר מכן: "וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמַרְת עַד אֲרֻבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְשִׁחַטוּ אֹתוֹ כָּל קְהַל עַדְת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעֲרֻבִים." בני ישראל נדרשים להפריש שה ארבעה ימים קודם שחיטתו.

רש"י בד"ה "והיה לכם למשמרת" מתייחס לנקודה הזאת: "ומפני מה הקדים לקיחתו (של קורבן הפסח) לשחיטתו ארבעה ימים, מה שלא צווה כן בפסח דורות?¹ ומתרץ את שאלתו מדברי המדרש: "היה ר' מתיא בן חרש אומר: הרי הוא אומר (יחזקאל טז) ואעבור עליך ואראך והנה עתך עת דודים" הנביא יחזקאל ממשיך את המצב של עמ"י קודם יציאתם ממצרים כילדה עזובה, שכאשר הקב"ה רואה את מצבה הוא כורת עמה ברית נישואים ומתחיל להכין אותה לקראת החתונה הגיעה שבועה שנשבעתי לאברהם שאגאל את בניו ולא היו בידם מצות להתעסק בהם כדי שיגאלו, שנאמר (שם) "ואת ערום ועריה". אמנם הגיעה השעה שעמ"י יגאלו סוף סוף ממצרים, אך הם ערומים מהמצוות ולכן הקב"ה נתן להם שתי מצות, דם פסח ודם מילה שכלו באותו הלילה, שנאמר (שם) "מתבוססת בדמיק, בשני דמים בדם הפסח ובדם המילה.. ולפי שהיו שטופים באלילים שהיו עובדים לצאן כמו מצרים, ולכן אמר להם (שמות יב כא) "משכו וקחו לכם" – משכו ידיכם מאלילים וקחו לכם צאן של מצוה שע"י לקיחת הצאן והקדשתו לקורבן הפסח עמ"י פורש מן העבירה ובמקביל זוכה במצווה להקריב את הקורבן במועדו.

על כך אומר לנו רבי מנחם מנדל שלכאורה רש"י לא ענה על השאלה מדוע הקדים את לקיחת הפסח לשחיטתו ארבעה ימים?! ומבאר כי התשובה נמצאת בסיפא של דבריו. "משכו ידכם מהאלילים" וקחו לכם צאן של מצווה" הן למעשה פעולה אחת. הצאן היה העבודה הזרה של מצרים וכשבני ישראל לקחו אותו לשם קורבן – הם פרו מהעבודה הזרה. בכדי לעקור את השנים הרבות של עבודת האלילים, לא היה מספיק לקחת את הקורבן יום לפני, אלא היה עליהם לפרוש דווקא ארבעה ימים קודם (בדיוק כמספר הימים בהם לקח לאברהם לעקוד את יצחק על המזבח מיום ציווי של הקב"ה על מעשה זה – וזאת מהסיבה "שלא יאמרו הממו וערבבו וטרד דעתו")

נוסף על כך מלמד אותנו רש"י כי באותה שעה בני"י היו נמצאים במצב ירוד משתי סיבות. הראשונה היא שלא היה בידם מצוות והשנייה שהם היו שקועים בטומאת מצרים. לכן הם מקבלים שתי מצוות. הראשונה מצוות המילה בה הם כורתים ברית בשר עם הקב"ה, והיא כנגד המחסור במצוות, ואילו דם הפסח הוא כנגד המצב הרוחני הירוד שהיו שרויים בו בחינת סור מרע.

שנוכה בעז"ה לעלות ולהתעלות תדיר בקודש.
שבת שלום!

¹ גם בפסח דורות יש לבקר את הקורבן ממום, ההבדל הוא שבפסח מצרים נדרש על כל איש לבדוק בעצמו ארבעה ימים קודם השחיטה.